

ali razdeliti kakor prizma bele žarke. Opisi morajo bravcu razgrniti pred očmi raznoličnost, znanstveno razkazovanje jo mora določiti in dokazati.

Skoro še važnejše je, da se nam pokaže v prirodi jednota. V posameznih predmetih se nam največkrat kaže sama ob sebi, ne pa tako v velikih skupinah. Visoka gora, pod njo reka, ki poteka po veliki ravnini — to se zdi, da se samo dotika, ne pa da bi imelo skupno bistvo ali da bi se družilo v medsebojni jednoti. In vendar je tu prava in stvarna jednota: gora, reka in planjava, to je stvarno tako sklenjeno, kakor umetnik, njegovo orodje in njegov izdelek. Nad pokrajino se zberó oblaki, in vihar zabučí: tu se zdi, da sta dve strani, ki sta si nasprotni, in da ni jednote med njima, kakršna je potrebna za lepoto. A tudi tukaj je popolna jednota, ne sicer vidna, pač pa stvarna in istinita: spoznava jo um.

V prirodi je priskrbljeno za to, da nekeke vezi sklepajo predmete in njih skupine med seboj. Taka vez je v največji meri svetloba, ki druží najbolj oddaljene zvezde z našim očesom, je gibanje, je življenje ali razvoj . . . Kdor hoče umevati lepoto v prirodi, mora umevati te velikanske činitelje.

O prirodnih lepoti se dadó povzeti vrh doslej omenjenih svojstev še ta-le:

1. Prirodna lepota je popolna in cela istina, ne samo spomin ali znamenje, po-

vršje ali videz. Prirodna lepota je res popolnost predmetov; v njej se razodeva to, kar je. V tem svojstvu prirodne lepote je njena zmagovita moč.

2. Prirodna lepota je pojav prirodnega življenja in razvoja. V njej se zrcali prirodna moč, ki ustvarja obliko; v njej nam odseva priroda na najpopolnejši način.

Vendar pa nismo s tem rekli, da so vse prirodne stvari žive v ožjem in navadnem pomenu. V prirodi je nepregledna množina rudnin, t. j. bitij, ki nimajo zase življenja, temveč se preminjajo le zaradi vnanjih sil. Ta nimajo orodij ali organov za gibanje in čutenje. Na podlagi rudninstva delujejo živa bitja s svojimi gibali in čutili od nepopolnih začetkov do čudovite popolnosti, ki jo vidimo v človeku. Četudi se ne dá v obče reči, da so vsa živa bitja lepša nego neživa — kristal nam bolj ugaja od zoprne krastače —, a to je jasno, da je lepota v živih bitjih na višji stopinji nego v neživih. In prav v živih bitjih ima lepota svoje najprimernejše, najpopolnejše oblike, v njih je lepota najčistejši izraz ali pojav vesoljnega prirodnega življenja.

3. Zaradi tega je pa lepota v prirodi na jedni strani jako minljiva in premenljiva, ker so živi lepi predmeti nestalni, na drugi strani pa je lepota trajna, ker priroda ustvarja neprestano nova bitja v istih bistvenih oblikah, v isti bistveni lepoti. (Dalje.)

Dan se z mrakom v boju vnema.

Tihi log, na tvoje veje
ptice sanjat legajo;
temni log, pod tvojim drevjem
misli moje begajo.

V mračnih dnevih med oblaki
nad teboj nebo se sklanja,
kakor Večni k verni duši,
ko nesreča jo preganja.

Ali kadar se meglice
skozi veje vijejo,
v morje težke se puščobe
vsa drevesa zlijejo.

V jasnih dnevih so med nebom
in med tabo dolge poti,
kot med Bogom in med dušo,
ko jo prazna sreča moti. —

Zmaga dan mi: Vsako cvetje
naj bo moj in tvoj smehljal!
Zmaga mrak mi: Vsaka rosa
bode solza . . . Bog ne daj! . . .

Danes v meni ni oblakov,
tudi žarkov ni nikjer:
Mi li vstaja rano jutro,
pozni pada li večer?

Tihi log, na tvojih vejah
tico v miru sen objema;
temni log na mojih prsih
dan se z mrakom v boju vnema.

Silvin Sardenko.